

קביעות

ללומדי המשנה היומית

תחילת מחזור י"ג • פרשת תזריע תשע"ו • שבוע 302

סדר זרעים • מסכת ברכות

יום	תאריך	פרק	משנה
ד	כ"ז אד"ב	ג	ב-ג
ה	כ"ח אד"ב	ג	ד-ה
ו	כ"ט אד"ב	ג-ד	ו-א
שב"ק תזריע			
א	ב' ניסן	ד	ב-ג
ב	ג' ניסן	ד	ד-ה
ג	ד' ניסן	ה	ו-ז
		ה	א-ב

בפתח השער

אחד הדברים בהם מתייחדת הקביעות בלמוד המשנה וההלכה היומית, הוא היכולת לנצל זמן קצר ומבזבז בדרך ללמוד עקבי בהספק מיוחד, בו גם זוכים לסיים כל פמה שנים את הש"ס משניות ואת שו"ע אורח חיים כלו.

מעבר לעצם זכות התורה, ישנה חביבות יתרה לקב"ה לראות את בניו אהוביו מנצלים את זמנם, ומנקרים פמה דקות שהתפנו לתכלית רוחנית במקום לתת להם להתבזבז ולהעלים בתהום הנפשה.

ספור מפעים ספר השבוע אברהם צעיר על הוכחה חושית של פח הלמוד בקביעות ונצול הזמן. וכך ספר: אני וזוגתי תחי' נשואים כבר למעלה מ-4 שנים ולא זכינו להפקד בוש"ק. הלכנו לממחים ידועי שם ולשוא, התפללנו בדמעות שליש לקב"ה שיזכה אותנו בכך משלנו.

באותה תקופה פנו אלי אחד מארגוני הקרוב הגדולים בארץ ובקשו ממני שאצטרף לקבוצה של אברכים שיוזמתו שיעורים וחסברותות עם העם שבשדות - אנשי עמל ויזע שמחפשים להרטיב את שגרת חייהם האפרורית בשעה שבועית של למוד מענג. ביניהם גם היו אנשים שהדת לא ממש 'חבה' אותם, יהודים רחוקים לחלוטין מארח חיים דתי שפוגעם שיה' ולשון הצליחו האברכים לשכנע אותם לבא לטעם ממתקנותיה של התורה, והם בתחלה הסכימו לנסות, להתרשם, ואז הציגו ונפגעו...

לאחר התעצות עם מורי ורבי שליט"א, מספר אותו אברהם, החלטתי שאוכל למצוא בסדר היום שלי פמה דקות שבועיות בהם אפיץ את המאור שבתורה במדבר הרוחני החשוב של סביבות עיר « המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה / לעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא (ב"מ לג.)

על ידי המשניות מגיעים לדבקות בהשם אשר אין למעלה הימנה

באתי להזהיר ולצוותכם... **שתלמדו גם כן משניות בכל יום יום** עד שתגמרו שתא סדרי משנה המהוללה, וכל ימי חייכם תמיד, דבר יום ביומו, תהיו על ספרי המקרא והמשנה חוזרין חלילה, כדי שלא תשתכח מכם שום ענין ומילה, ואשרי האיש אשר לו כל אלה, כי הנה יש בידו תורה שבכתב ותורה שבעל פה כולה, **וזה הוא דבקות גדול אשר אין הימנו ולמעלה**, לחבר אותה באופן זה תמיד עם בעלה, ויאמרו עליכם אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו עולה יפה יפה, ותוכלו להתראות לפני המלך ה' צבאות ולמיעל קמיה בלא כיוסופה.

(צוואת יש נוחלן - נדפס בסוף ספר שלי"ה הק')

כתר תורה שבעל פה, תיקון גדול, וקירוב הגאולה

מצאתי כתוב: **המשנה היא כתר תורה שבעל פה, ועל ידה נמצא תיקון גדול** לארבעה דברים נעלמים מעין כל חי, שכל הגאולות לישראל מתעוררים מלמעלה, להאיר ולהוריד כוחם למטה. ראשון, המ' של מ'שנה, מתקנת וממתקת המ' של "למרבח המשרה" (ישעיה ט, ו), שהיא סתומה וחתומה עד קץ הימין, ונפתחת על ידי לימוד המשנה. והש' של מ'שנה, מתקנת וממתקת הצ' של יצחק, שהוא דין הקשה, להיות בשי"ן, יצחק - ישחק, שיהיה לעתיד גיל וששון. ולזה מרמזת המסורה של ד' יצחק בשי"ן ישחק, כאשר מרומז ומבואר ליודעי חן. והנ' מקרבת הגאולה, וממתקת שער החירות שהוא שער החמישים, שהוא שער הגאולה. והה' מרמזת על השכינה, שהיא בגלות, ועם הלימוד מוציא אותה מהגלות המר והנמהר, עד כאן.

(שלי"ה מסכת שבועות פרק גר מצוה אות לו)

מה ענה הגרי"ש אלישיב זצוק"ל לגבי הצעת שידוך?

אל פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצוק"ל הגיע יהודי ושאל אותו על בחור אותו מציעים שידוך לביתו וכולם מספרים עליו שהוא בעל מידות מצוינות, אבל בתורה הוא לא עוסק. האם לגשת לעניין או לא? אמר לו הגרי"ש אלישיב: "אם איז בבחור תורה אין בו מידות טובות". כך אמר וחזר על זה שלוש פעמים. להפתעת בני הבית הסביר, שכדי שיהא לאדם מידות טובות מושרשות צריך להתרגל לשבור את טבעו כגון על ידי ויתור לשני וכדו', והדרך להגיע לזה היא על ידי לימוד התורה בקביעות שמעדת ומשברת את טבעיו הרעים, ובלא זה גם אם מבחוץ הוא נראה איש נחמד, כתוכו כלום לא השתנה. [וכמעשה הרה"ק רבי יונתן איבישיץ זי"ע עם הכמרים שטענו שניתן לאלף חתול והראוהו כיצד אילפוהו להיות מלצר ומיד כשזימן בפניו ר' יונתן עכבר עזב החתול את גינוני האילוף שבר את כל הכלים ורץ אחרי העכבר...].

הזוכים בהגרלות מבחני חודש שבט

במשנה היומית (מס' 289 - 286):	הרב ר. גולשן, ירושלים
הרב י. ווייסמאן, ירושלים	הרב א. קמינסקי, ירושלים
ה' א. עמר, אופקים	הבה"ח י. שיפמן, ירושלים
ה' י. שטרן, אשדוד	הרב י. סלרי, בני ברק
	ה' ח. קהלני
	ה' ב. יצחקוב, מודיעין עילית

הלימוד השבוע מוקדש

לע"נ מרת צירל בת ר' ישראל ע"ה

הלימוד השבוע מוקדש

לע"נ ר' אהרן דוד בן ר' אלטר אליעזר ז"ל

פרק ג' משנה ג - ד

"תמיהת הגרעק"א למה הסתפק רבינא האם אשה יכולה להוציא איש בברכת המזון"

ספקו של רבינא האם נשים חייבות בברכת המזון מדאורייתא או מדרבנן

לענין מה ששנינו שנשים חייבות בברכת המזון, הרע"ב הביא את ספקו של רבינא בגמרא (כ', ב) אם חייבות מן התורה או רק מדרבנן, ושם בגמרא אמרין שנפקא מינה אם אשה יכולה להוציא איש, שהרי רק מי שמחוייב בדבר יכול להוציא אחרים ידי חובתם (ראש השנה פ"ג מ"ח), ואם נשים חייבות מן התורה נקראות מחוייבות בדבר אף לגבי אנשים, ויכולות להוציאם. אך אם נשים חייבות רק מדרבנן, א"כ לגבי אנשים שחייבים מדאורייתא נשים נחשבות 'אינן מחוייבות בדבר', ואינן יכולות להוציא אנשים ידי חובתם, וסיים הרע"ב שהוא בעיא דלא איפשטא.

תמיהת הגרעק"א שאין נפקא מינה בספק

ולענין מה ששנינו שבעל קרי מהרהר בלבו, הגרעק"א (אות ל') הביא מהגמרא (כ', ב), 'אמר רבינא זאת אומרת הרהור כדבור דמי', [פירש"י וכל אדם נמי יוצא ידי חובתו בהרהור], 'דאי סלקא דעתך לאו כדבור דמי למה מהרהר', [פירש"י מה מועיל]. ותמה הגרעק"א שכיון שרבינא עצמו סובר שכל אדם יוצא ידי חובתו בהרהור מדאורייתא, ורק מדרבנן חייב בפה, א"כ למה הסתפק האם אשה יכולה להוציא איש בברכת המזון [מה שהובא לעיל מהרע"ב], הא אפילו אם אשה חייבת בברכת המזון רק מדרבנן, מ"מ הרי האיש השומע את ברכותיה בעל כרחך מהרהר בברכה, וא"כ מדאורייתא יוצא ידי חובתו מצד הרהורו של עצמו ואינו צריך לצאת מכחה, ולא נשאר עליו אלא חיוב דרבנן, ואשה שחייבת גם היא מדרבנן שפיר יכולה להוציא את האיש ידי חיוב דרבנן, ונשאר בקושיא.

יישוב הקושיא

והנה לפי רבינא שמדאורייתא הרהור כדיבור דמי, ורק מדרבנן אינו יוצא ידי חובתו, צריך לדון באדם המהרהר בברכת המזון, אימתי חל עליו החיוב דרבנן לברך בפה, שהרי לפני שהרהר חייב מדאורייתא לברך, ואין עליו כלל חיוב דרבנן, דלא חייבוהו חיוב נוסף מדרבנן לברך בפה מלבד החיוב מדאורייתא, אלא אמרו שמדרבנן חייב לקיים את המצוה דאורייתא דוקא בפה, ואם לא בירך בפה, נחשב מדרבנן כאילו לא בירך, וא"כ אף בשעה שמהרהר, שבזה יוצא ידי חובתו מדאורייתא, עדיין לא נתחדש עליו חיוב דרבנן, אלא רק אחרי שיצא ידי חובתו בהרהור, אז נתחייב מדרבנן לברך בפה, דכיון דמדרבנן נחשב כאילו לא בירך, ממילא באותה שעה נתחדש עליו חיוב לברך מדרבנן.

ולפי זה איש השומע ברכת המזון מאשה, ובעל כרחך מהרהר בברכה שהוא שומע, אין עליו חיוב דרבנן רק אחרי שגמר להרהר, וא"כ לא שייך שיצא ידי חובתו בחיובו דרבנן מכח שהאשה מברכת להוציא, משום שבשעה שהאשה מברכת עדיין אין על האיש חיוב דרבנן, ובשעה שנתחדש עליו חיוב דרבנן, כבר סיימה האשה לברך.

הטעם שהגרעק"א מ'אין ביישוב זה

ובטעם שהגרעק"א לא סבר תירוץ זה, נראה לדון במה שהמחוייב דרבנן אינו מוציא את המחוייב דאורייתא, אם אינו מוציא כלל, משום שהמחוייב מדרבנן נחשב פטור לגבי המחוייב דאורייתא, או שמדרבנן עכ"פ יכול להוציא [ולקמן יבואר הנפק"מ בזה]. דהנה המחוייב דאורייתא ודאי מוציא את המחוייב דרבנן, ויש לדון אם הוא משום שהמחוייב דאורייתא נחשב חייב יותר מהמחוייב דרבנן, ויש בכלל מאתיים מנה, או שאין חשיבות לדרגות החיובים לענין להוציא את חבירו, אלא רק 'חייב' ו'פטור', אבל דנים זה לגבי זה בשתי דרכים, לענין דיני דאורייתא ולענין דיני דרבנן, וכשכאים לדון לענין דיני דאורייתא זה חייב וזה פטור, וכשכאים לדון לענין דיני דרבנן, זה חייב וזה חייב, [ולא שכל מחוייב דאורייתא נתחייב גם כן ב'חיוב' דרבנן, שזה ודאי אינו, אלא דנים את החיוב דאורייתא 'לענין' דיני דרבנן]. ונפקא מינה לגבי המחוייב דרבנן המוציא את המחוייב דאורייתא, שאם דנים רק פעם אחת, משום שדנים 'חיוב' זה לגבי 'חיוב' זה, א"כ המחוייב דרבנן אינו מוציא את המחוייב דאורייתא כלל, משום שנחשב פטור לגביו, אבל אם דנים חיובים בשתי דרכים, 'לענין' דאורייתא ו'לענין' דרבנן, א"כ שפיר יכול המחוייב דרבנן להוציא את המחוייב דאורייתא לענין דרבנן, משום שכשדנים לענין דרבנן שניהם חייבים.

ברכות פרק ג', משנה ב' - פרק ה', משנה ב'

א. מאיזו מצוה נשים פטורות?

1. תפילה | 2. קריאת שמע.
3. מזוזה | 4. ברכת המזון.

ב. מי תיקן שלא יקרא בעל קרי בתורה?

1. עזרא | 2. משה רבינו.
3. רבן יוחנן בן זכאי | 4. הלל הזקן.

ג. כמה ירחיק מן הצואה?

1. ארבע אמות | 2. כמלוא עיניו.
3. כשהצואה לפניו - כמלוא עיניו. כשהצואה לצדדיו או לאחוריו - ארבע אמות.
4. כשהצואה לפניו או לצדדים - כמלוא עיניו. כשהצואה לאחוריו - ארבע אמות.

ד. מתי הוא זמן פלג המנחה?

1. שעה ורבע לפני הלילה.
2. שעתיים וחצי לפני הלילה.
3. שעה וחצי לפני הלילה.
4. שעה לפני הלילה.

ה. מתי אין מתפללים תפילת "הביננו"?

1. בימות הגשמיים.
2. בימות החמה.
3. בימות הגשמיים, ובמוצאי שבתות וימים טובים.
4. בימות החמה, ובמוצאי שבתות וימים טובים.

ו. להלכה! היה רוכב על החמור, האם ירד כדי להתפלל?

1. חייב לירד | 2. לא ירד | 3. אם יש לו מי שיאחז חמורו - ירד. אם לאו - לא ירד.
4. עדיף לירד, אבל אינו חייב.

ז. "אפילו המלך שואל בשלמו לא ישיבנו", באיזה מלך מדובר?

1. רק מלך ישראל | 2. בין מלך ישראל בין מלך גוי | 3. רק מלך גוי רשע.
4. רק מלך גוי, בין רשע בין צדיק.

ח. נחש או עקרב כרוך על עקבו, האם יפסיק בשמו"ע?

1. נחש - לא. עקרב - כן | 2. הפוך מ-1.
3. בשניהם - יפסיק | 4. בשניהם - לא יפסיק.

ט. היכן מזכירין גבורות גשמים והיכן שואלים הגשמים?

1. שואלים הגשמים בתחיית המתים, ומזכירים גבורות גשמים בברכת השנים.
2. הפוך מ-1 | 3. מזכירים ושואלים בתחיית המתים | 4. מזכירים ושואלים בברכת השנים.

י. באיזה מקום בשמונה עשרה אומרים הבדלה לדעת רבי עקיבא?

1. ברכה רביעית בפני עצמה.
2. בחונן הדעת | 3. בהודאה | 4. בעבודה.

את התשובות ניתן לשלוח עד יום שישי של אחר חומר המבחן בשעה 12:00 בפקס שמספרו 072-2772272 או במייל office@kviuta.org. פעם בחודש יתקיימו הגרלות בין העונים על סכומי כסף וספרים, כאשר תשובות כל שבוע מזכים בכרטיס נוסף להשתתפות בהגרלה.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י

מגורי וְנִרְתַּמְתִּי בְּהִתְלַהֲבוֹת לְמִשְׁימָה בְּעִדּוּדָה הַמְּלֵא שֶׁל זִוְגָתִי הַצְּדִיקָתִי שֶׁהֲרַעִינִי שֶׁל קְרוֹב רְחוּקִים וְהִרְטַבְתְּ אֶחְיִנו הָרְחוּקִים בְּלִחְלוּחִית שֶׁל תּוֹרָה וְקִדְשָׁה הַסְּעִיר אֶת דְּמִיּוֹנָה וְהִלְהִיב אוֹתָהּ מֵאֵד. וְכָהּ, הוּא מְסַפֵּר הַתְּחִלָּתִי לְלַמֵּד בְּחִבְרוּתָא עִם שְׁנֵי חֻקְלָאִים בְּאֶחָד הַמוֹשָׁבִים בְּצִפּוֹן הָאָרֶץ, בְּקִבְיָעוֹת הַיֵּינִי נִפְגָּשִׁים פְּעָמִים בְּשָׂבוֹעַ לְחֻצֵי שְׁעָה בָּהּ הֵייתִי לּוֹמֵד אִתָּם מֵעֵט חֶמֶשׁ וְהִלְכָהּ, וְלִפְעָמִים אֶפִּילֹו פּוֹתַח גְּמָרָא וּמְקָרְיָא לָהֶם כְּפָה שׁוֹרוֹת קְלִילוֹת.

וְכָאן, מְסַפֵּר הָאֲבָרָה כְּשֶׁהִתְרַגְּשׁוֹת חוֹנֶקֶת אֶת גְּרוֹנוֹ וְעֵינָיו נִרְטַבּוֹת מִדְּמָעוֹת שֶׁל אִשָּׁה, לְאַחַר כְּשֶׁנָּה זְכִינוּ לְחֶבֶק אֶת בְּנֵנו הָרֵאשׁוֹן שֶׁנּוֹלַד לָנוּ בְּמִזְל טוֹב, תִּינוּק בְּרִיא וּמְתוּק שֶׁהִגִּיעַ לְעוֹלָם אַחַר חֲדָשִׁי הַמִּתְנָה פֶּה רַבִּים. לְאַחַר זְמַן מוֹעֵט זְכָה גַם אַחַד הַחֻקְלָאִים שֶׁלְּמַדוּ אִתִּי יַחַד בְּמִתְנַת שְׁמִים דּוֹמָה אַחֲרֵי שְׁנֵים רַבּוֹת שֶׁלֹּא זְכָה לְהַפְקֵד.

אֲנִי רֵאִיתִי בְּכָךְ סִימָן, הוּא מְסַיֵּם, שֶׁהַקְּבִ"ה שֶׁלֶם לִי בְּמִזְמַן וְהֵאִיר לִי אֶת פְּנֵיו עַל הַמּוֹצֵה הַזֶּה שְׁאֲנִי עוֹשֶׂה בְּמִנִּי הַפְּנוּי וְעַל כֵּן שְׁאֲנִי מִחַפֵּשׁ לְנַצְלוֹ בְּלִמּוּד זֶה.

נִרְתַּם אֶף אֲנִי, נִשְׁנַס פְּחוֹת וּנְנַצַּל אֶת זְמַנּוֹ הַפְּנוּי לְהַצְטָרֵף לְמַהֲפַכַת הַלְמוּד הַעוֹלָמִית שֶׁל הַמְּשֻׁנָּה וְהַהֲלָכָה הַיּוֹמִית, בְּכָךְ נִזְכָּה לְלַמֵּד וּלְקַיֵּם וּלְצַבֵּר מְטַעְנִים רוּחָנִיִּים כְּפִירִים שֶׁיִּלְוֵנוּ לְנֶצַח וְיִזְכּוּנוּ לְטוֹב הַצְּפוֹן כְּזֶה וּבְכָא.

א גוּט'ן שַׁבָּת

ונראה שהגרעק"א הבין כהצד השני שדנים לענין דאורייתא ולענין דרבנן, שלפי זה נתבאר שהמחויב דרבנן יכול להוציא את המחויב דאורייתא לענין דרבנן, ולכן הקשה שבשעה שהאשה מברכת, האיש יוצא ידי חובתו דאורייתא מכה ההרהור של עצמו, וידי חובתו דרבנן מכה ברכת האשה, ואע"פ שעדיין לא נתחייב ב'חויב' דרבנן שתקנו למי שבירך בהרהור וכמו שהקשינו, מ"מ כשדנים **לענין** דיני דרבנן, אפשר לדון את החיוב דאורייתא לענין דרבנן, ושפיר יכולה להוציאו ידי חובתו לענין דרבנן, ואח"כ כשגמר להרהר שוב לא יתחדש עליו חיוב דרבנן, כי לענין דרבנן כבר יצא ידי חובתו.

הגרעק"א במסכת דמאי אזיל לשיטתו

ונציין מה שהקשה הגרעק"א במסכת דמאי, ששנינו שם (פ"ה מ"י) שהמפריש משאינו נקוב (החייב בתרו"מ מדרבנן) על הנקוב [שחייב בתרו"מ מדאורייתא], תרומה ויחזור ויתרום, ופי' הרע"ב, ע"פ הרא"ש, וז"ל, דמן הפטור על החיוב הפריש, ולא תרומה היא, הלכך יחזור ויתרום, ומכל מקום כיון שקרא לה שם תרומה נותנה לכהן דלא ליתי לזלזולי בתרומה, עכ"ל, והקשה הגרעק"א (אות נ"ט) שעציץ שאינו נקוב חייב מדרבנן, וא"כ מדרבנן חל עליו שם תרומה, ולמה פירש שלא תרומה היא, ונותנה לכהן רק משום דלא ליתי לזלזולי בתרומה. והאמרי בינה (הל' תרומות ס"ו א') והתפארת ירושלים תמהו על קושייתו, שכיון שהפרשה זו לא תיקנה כלל את העציץ הנקוב שהוא טבל מדאורייתא, לא חל שם תרומה כלל אפילו מדרבנן על האיניו נקוב. אמנם לפי מה שנתבאר כאן בענין חיוב דאורייתא לגבי חיוב דרבנן, הגרעק"א אזיל לשיטתו, שאין דנים דרגות החיוב לומר שהחיוב דרבנן אינו פועל כלל על החיוב דאורייתא, אלא דנים לענין דרבנן ולענין דאורייתא, וכשדנים לענין דרבנן, המפריש מאינו נקוב על הנקוב באמת תיקן את האיניו נקוב [מצד דרבנן], ושפיר חל שם תרומה דרבנן על האיניו נקוב.

פרפראות הפרשה

"החודש הזה לכם ראש חודשים"

החתם סופר כתב דבר נורא ונפלא על עניין התשובה מאהבה שאפילו הקריב אדם קרבן לע"ז, שזו היא הירידה והכפירה בקב"ה, אזי אם חוזר בו ועושה תשובה מאהבה, נהפכים הקרבנות מהקרבה לעבודה זרה להקרבה להשי"ת, וכן אם שימא את עצמו ואכל כזית דבר אחר, אם שב אחר כך בתשובה מאהבה הריהו כאוכל כזית מקרבן פסח.

נמצא מעתה שבנ"י במצרים היו שקועים במ"ט שערי טומאה ועבדו לעבודה זרה (כמו שאמר השר של מצרים הללו והללו עובדי ע"ז, ומדוע אתה קורע בפני ישראל את הים) הרי כשעשו תשובה מאהבה והתקרבו להשי"ת במ"ט ימי הספירה עד מעמד הר סיני כל עבודת הכוכבים שלהם נחשבת כעבודת השם, וכל בהמה שהקריבו לע"ז חשובה מעתה כאילו הקריבוהו על גבי המזבח. אבל משה ואהרן שגם בקושי השיעבוד לא ירדו ולא חטאו, אם כן בשבילם קרבן הפסח הוא גם הקרבן הראשון. ומוכיח החת"ס את יסודו הנפלא שלזה התכוונה התורה באומרה "החודש הזה לכם..." ולא כתבה בכללות החודש הזה... והיינו שרק לכם משה ואהרן בחודש זה תזכו להקריב את קרבנכם הראשון, מה שאין כן יתר כלל ישראל כבר הקריבו בעבר להשי"ת על ידי שהפכו הע"ז שלהם לזכות.

ומופיע בספרים הק' שפסח הוא זמן של תשובה מאהבת הניסים שעשה עמנו הקב"ה ביציאת מצרים, ואילו ראש השנה הוא זמן לתשובה מיראה. לכן בר"ה זורקים העבירות לנהר בתשליך, כיון שאין לנו צורך בעוונות, אבל בפסח שהתשובה היא מאהבה, הולכים לשאוב מים שלנו' מהנהר, לאסוף חזרה את העוונות שזרקנו, מאחר ותשובתנו הופכתם למצוות.

עוד מצאנו בספרים שהדרך להגיע לתשובה ועבודת ה' מאהבה היא על ידי לימוד התוה"ק. כמו שכתוב (דברים ו' ה'): ואהבת את ה' אלוהיך וגו', וברש"י מבאר על פי הספרי: "מהו האהבה, והיו הדברים האלה, שמתוך כך אתה מכיר בהקב"ה ומתדבק בדרכיו". והאר"י הק' כתב על פירוש ברכת השיבנו בשמו"ע שאנו אומרים "השיבנו אבינו לתורתך", שתלה התשובה בתורה, כי עיקר התשובה היא עסק התורה.

ועל תורה ברציפות כבר אמר רבינו החזו"א שהלומד שעות רבות ברציפות הוא מקבל משעה לשעה עונג נפלא שגובר והולך וגוברת תשוקתו ואהבתו לקב"ה, ומתאים אם כן שהתשובה הנגדרת מלימוד התורה מהותה "תשובה מאהבה".

פניני המשנה

פרק ד משנה א

תפלה במקום קרבן

כמה וכמה דינים נאמרו בענין התפילה משום שהיא במקום קרבן. וזה לשון השו"ע (סימן צח סע' ד), התפילה היא במקום הקרבן ולכן צריך לזוהר שתהא דוגמת הקרבן בפרטים אלו:

- בכונה**, ולא יערב בה מחשבה אחרת כמו מחשבה שפוסל בקדשים . ב. ומעומד דומיא דעבודה. ג. וקביעות מקום כמו הקרבנות שכל אחד קבוע מקום לשחיטתו ומתן דמו. ד. ושלא יחוץ דבר בינו לקיר דומיא דקרבן שהחציצה פוסלת בינו לכלי. ה. שיהיו לו מלבושים נאים מיוחדים לתפילה כמו בגדי כהונה, אלא שאין כל אדם יכול לבזבז על זה (עד כאן לשון השו"ע). ו. בתשלום שכר החזנים מתחלק התשלום בשווה לפי נפשות מבין י"ג ומעלה (אך תוספת שכר בשביל קול נעים וכדומה לפי ממון) (כ"כ בשו"ת הרמ"ה רמא ונימוקו כמו בקרבנות ציבור). ז. שלש פסיעות לאחור אחרי התפילה מובא בב"י (קכג בשם רב האי גאון) כמו הכהנים אחרי עבודה ע"ג המזבח, בין כבש למזבח היו שלושה רובדים של אבן, ויורד בהם שלש פסיעות עקב בצד אגודל (ובד"מ והובא במ"ב שלכן לא לפסוע פסיעות גדולות יותר.

מוגש מתוך ספר ביאור המשנה באדיבות המחבר שליטי"א. הערות למדור זה ניתן לשלוח לפקס: 153-361-854-52

מושגים במשנה לילדים / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

דע לפני מי אתה עומד

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש. חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים, כדי שיכוננו את לבם למקום. אפלו המלך שואל בשלמו, לא ישיבנו. ואפלו נחש כרוף על עקבו, לא יפסיק (פרק ה' משנה א'):

כאשר עומדים בתפלה צריכים לדעת כי עומדים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וממילא תהיה התפלה בכבוד ראש ובכונה.

והלא דברים קל וחמר, ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם שהיום כאן ומחר

בקבר כף, אני שהייתי עומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים על אחת כמה וכמה. מיד נתפס אותו השר ונפטר אותו חסיד לביתו לשלום. (ברכות דף ל"ב ע"ב)

וכשאדם מכונן את לבו לשמים, הקב"ה שומע את תפלתו. וכך אמרו חז"ל: המתפלל צריך שיכונן את לבו לשמים, שנאמר "תכין לבם תקשיב אזנך" (תהלים י, ז). ואם כן לבו בתפלתו תפלתו נשמעת (ירושלמי ברכות פ"ה מ"ה)

מספר בגמרא: מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך, בא שר אחד ונתן לו שלום. ולא החזיר לו שלום. המתין לו עד שסיים תפלתו, לאחר שסיים תפלתו אמר לו: ריקא, והלא כתוב בתורתך "רק השמר לך ושמר נפשך" וכתבי "ונשמרתם מאד לנפשתיכם" כשנתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום? אם הייתי חותך ראשך בסיף מי היה תובע את דמך מיד?

אמר לו: המתן לי עד שאפסיק בדברים. אמר לו: אלו היית עומד לפני מלך בשר ודם ובא חברך ונתן לך שלום היית מחזיר לו? אמר לו: לאו. - ואם היית מחזיר לו מה היו עושים לך? אמר לו: היו חותכים את ראשי בסיף. אמר לו:

ניתן לקבל ללא תשלום משניות על סכת ברכות עם הפירוש הנפלא 'משנה ערוכה' למוי שיקבל ע"ע בלי נדר ללמוד כל יום את המשניות עם חזרה ע"פ לוח 'משנה ערוכה', בטלפון: 072-272-0000

מבחן לילדים / 302

ברכות פרק ג' משנה ב' - פרק ה' משנה ב'

א. מה דין קטנים בקריאת שמע ובתפלה?

1. חביבין בקריאת שמע ופטורין מתפלה.
2. פטורין מקריאת שמע וחביבים בתפלה.
3. חביבין בקריאת שמע ובתפלה.

ב. מדוע חיבות הנשים בתפלה?

1. שתפלה היא בקשת רחמים | 2. שכלם יודעים את זה | 3. שזה מכפר על העברות.

ג. להלכה עד מתי מתיר להתפלל תפילת שחרית?

1. עד השקיעה | 2. עד ארבע שעות.
3. עד פלג המנחה.

ד. עד מתי מתיר להתפלל תפילת מנחה?

1. עד ארבע שעות ולרבנו עד חצות.
2. עד מנחה קטנה.
3. לר' יהודה - עד פלג המנחה ולרבנו - עד הערב.

ה. עד מתי מתיר להתפלל תפילת ערבית?

1. עד חצות | 2. כל היום | 3. כל הלילה.

ו. על מה התפלל רבי נחוניא בן הקנה?

1. בכניסתו - שלא תארע תקלה - שלא יקבל בדבר הלכה, וביציאתו - הודיה על

חלקו.

2. בכניסתו - שיצליח

ללמוד הכי טוב מכלם, ביציאתו - הודיה שלמד הכי טוב מכלם.

3. בכניסתו - שלא יפריעו לו ללמוד, ביציאתו - שלא יפריעו לו לישון.

ז. להלכה, מה מתפלל אדם בכל יום?

1. שמונה עשרה.
2. מעין שמונה עשרה.
3. אם למוד ורגיל בה - שמונה עשרה, ואם לא - מעין שמונה עשרה חוץ ממוצ"ש והחרף.

ח. להלכה, איזה תפלה מתפלל כשהולך במקום סכנה?

1. הושע ה' את עמך בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך.
2. צרכי עמך מרבים וכו'.
3. מתפלל בלשוננו באיזה נסח שרוצה.

ט. להלכה מתי מתפללים תפילת מוסף?

1. בצבור ולא ביחיד | 2. ביחיד ולא בצבור.
3. בצבור וביחיד.

י. להלכה, באיזה ברכה מתפללין על הבדלה?

1. ברכה בפני עצמה.
2. בחונן הדעת.
3. במודים אנחנו לך.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לשלוח עד יום שישי של אחר חומר המבחן בשעה 12:00 בפקס שמספרו 072-277-2272 או במייל office@kviuta.org פעם בחודש יתקיימו הגרלות בין העונים על פרסים יקרי ערך כאשר תשובות כל שבוע מזכים בכרטיס נוסף להשתתפות בהגרלה.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

מבחן מס' 302 | שם: _____ | טלפון: _____ | מקום לימודים: _____

לע"נ הרה"ג ר' שלמה בן הגאון ר' יונה שטנצל זצ"ל נלב"ע כ"ט ניסן תשע"ג

קביעותא המפעל ללימוד המשנה וההלכה היומית להנצחת ששת המיליונים
 רחוב: סוקולוב 56 בני ברק. טלפון: 072-272-0000
 פקס: 072-77-22-72 דוא"ל office@kviuta.org
 העלון טעון גניזה
 לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org
 דרושים מתנדבים להפצת העלון
 ליזמי הרבים: 072-272-0000 שלוחה 4

כן! גם אתה יכול לסיים את כל ששה סדרי משנה!
 הצטרף גם אתה לרבבות לומדי המשנה היומית
 הלומדים 2 משניות מידי יום